

FEDERACIÓ ECOM

Seu social: Barcelona

Àmbit geogràfic: Estatal

Forma jurídica: Federació

- 35 persones treballadores
- 5 persones treballadores pertanyents a col·lectius en risc d'exclusió social
- 37 persones voluntàries

Nombre actual de persones ateses

- 2.546 persones ateses a serveis a persones dependents o amb discapacitat

www.ecom.cat

Breu història de l'organització

Fundada el 1971, la Federació ECOM agrupa 118 entitats de persones amb discapacitat física (dades de desembre de 2023). La seu central d'ECOM està ubicada a Barcelona.

El propòsit d'ECOM és “transformar la societat perquè es respecti la dignitat de totes les persones”.

ECOM som un moviment impulsat per persones amb discapacitat física i/o orgànica que treballem, a través del nostre empoderament i la nostra participació, per aconseguir una societat inclusiva on puguem fer efectiu l'exercici dels nostres drets.

Ens guiem per la nova concepció de la discapacitat que es basa en els drets humans i en el model social (o paradigma de l'autonomia personal), que considera que la discapacitat no és un atribut de la persona sinó que entén que és en l'entorn on se situen les barreres que ens exclouen i ens impedeixen la veritable igualtat d'oportunitats per a totes les persones.

Actuem en diferents àmbits per eliminar les barreres físiques i psicosocials que ens limiten la igualtat d'oportunitats i per impulsar canvis en la societat que ens permetin a les persones amb discapacitat física i/o orgànica, si ho volem, viure de forma independent i convida i participar dins la comunitat amb igualtat de condicions, així com disposar dels suports necessaris per a poder gaudir de la màxima autonomia personal.

Missió

ECOM té una doble missió:

- Defensar l'exercici dels drets de les persones amb discapacitat física per aconseguir la plena inclusió social i millorar la seva qualitat de vida amb l'apoderament de les persones com a eix vertebrador.
- Enfortir el sector associatiu de la discapacitat física a través de la participació, la representació i el seu empoderament.

Descripció de l'activitat

Sota la marca ECOM s'apleguen la Federació (creada el 1971) i la Fundació (creada el 2007).

Els objectius de la Federació ECOM són, 1) prestar suport i serveis a les entitats federades, i representar i protegir els seus interessos, per afavorir l'enfortiment del moviment associatiu de la discapacitat i una millor atenció de les persones; i, 2) defensar els drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica per assolir la plena inclusió social i millorar la qualitat de vida.

Les principals activitats es divideixen en sis grups:

- Defensa, protecció i reconeixement de l'exercici dels drets
- Sensibilització social sobre els drets de les persones amb discapacitat
- Suport, acompanyament i capacitació a entitats federades
- Articulació del sector de l'acció social i dels serveis socials i de les entitats de primer nivell
- Creació de model, generació de transferència de coneixement i innovació social
- Promoció del voluntariat inclusiu
- La Fundació ECOM presta serveis a persones amb discapacitat física i/o orgànica i formació als professionals que les atenen, per millorar la seva qualitat de vida i fomentar l'autonomia personal.

DESCRIPCIÓ DE LA INICIATIVA PROPOSADA

INDRET

Breu descripció

L'INDRET és el programa de referència per a les persones amb discapacitat que estiguin interessades a fer voluntariat i també per aquelles organitzacions que vulguin apostar per un model inclusiu de gestió del voluntariat i que estiguin buscant assessorament, bé per incorporar el valor de la inclusió al seu equip o per a crear-ne un de nou sota els paràmetres del model.

Això es porta a terme a través de:

- La realització d'activitats de sensibilització en les que es dona l'oportunitat de posar-se en el lloc d'una persona amb discapacitat, mostrant les dificultats i també les capacitats que es troben en el seu dia a dia, fomentant així el coneixement i el respecte cap a la diversitat i la igualtat a la societat.
- La formació i espais de compartició de bones pràctiques per professionals del voluntariat i del mateix voluntariat per fer inclusius els seus programes.
- L'acompanyament en el procés d'implementació i reconeixement a entitats no lucratives en la implementació de programes de voluntariat inclusius.
- Creació de recursos que serveixin com a eina per replicar el model i sensibilitzar conjuntament envers les capacitats i potencialitats de les persones amb discapacitat com a agents actius de transformació social.

Aportació de valor de la iniciativa

La innovació d'INDRET es destaca pel desenvolupament d'un model de gestió inclusiva del voluntariat i la seva extensió a altres entitats per establir espais de participació comunitària i de voluntariat que garanteixi la igualtat d'oportunitats per a totes les persones, a través de programes de voluntariat accessibles i inclusius.

Les persones voluntàries d'ECOM són agents principals, ja que s'impliquen activament en espais de cocreació "Creixem plegades" on dissenyen, desenvolupen i avaluen les iniciatives de sensibilització i escullen el pla de formació per tal fomentar la seva autonomia.

Així mateix, fomenta la participació d'un nou públic que fins ara ha estat invisibilitzat en accions voluntàries, fent una triple transformació: empoderament de la pròpia persona amb discapacitat i/o altres col·lectius vulnerables com a agents actius de la comunitat, a l'entitat que es forma i els acull i gestiona, i a la societat en general transformant el seu ideari i trencant els estereotips.

Necessitat a la que respon

Històricament, les persones amb discapacitat han estat percebudes com a subjectes passius o dependents en comptes de participants actius en la comunitat. La manca d'estudis formals que identifiquin la seva participació reforça aquesta percepció i limita la seva integració en el voluntariat.

Segons l'estudi "Voluntariat i Discapacitat" de l'Observatori de la Discapacitat Física, només el 27% de les entitats tenen persones amb discapacitat als seus equips de voluntariat. Malgrat que el 86% de les persones amb discapacitat desitgen participar, el 70% troben dificultats per fer-ho, subratllant les barreres psicosocials com a obstacles per l'accés.

A més, "Discapacitat i participació social: El cas del voluntariat formal i informal", el voluntariat de persones amb discapacitat sovint es vincula amb una edat més avançada. Aquest voluntariat acostuma a realitzar-se a la mateixa entitat on la persona ha estat usuària o té vincles familiars, revelant dificultats per accedir a altres entitats en àmbits ambientals, educatius o culturals.

Per això, el nostre programa pretén transformar aquest paradigma promovent l'assoliment del dret de les persones amb discapacitat a la participació social i comunitària, mitjançant l'eliminació de barreres físiques i psicosocials i redefinint el voluntariat com una experiència enriquidora i oberta per a tothom, independentment de les seves característiques personals.

Principals objectius assolits

Amb més de 50 anys d'experiència en voluntariat, ECOM s'ha consolidat com a referent en pràctiques inclusives de voluntariat compartint la seva expertesa amb altres entitats i incrementant la formació de les persones coordinadores dels programes de voluntariat.

La participació activa de les persones amb discapacitat s'ha assolit a través del foment de les competències i promoció de l'autodeterminació tant en altres iniciatives de voluntariat com al voluntariat d'ECOM.

Pel que fa a l'objectiu de sensibilitzar sobre la realitat de les persones amb discapacitat, només l'any 2023 l'equip de voluntariat va sensibilitzar a 1250 persones a diferents esdeveniments culturals de Barcelona. Aquestes activitats són comunicativament accessibles, utilitzen diversos formats com la llengua de signes, audiodescripció, infografies, pictogrames, lectura fàcil i Braille, garantint així una inclusió real i efectiva.

Principals resultats obtinguts

Durant més de 50 anys de gestió de voluntariat i 10 anys de foment del voluntariat inclusiu a través del programa InDRET, ECOM ha estat reconeguda amb diversos premis, incloent-hi el Premi Estatal al Voluntariat 2023 i el Premi Voluntariat 2022 de Catalunya. També ha rebut el distintiu "Actius de l'Acord" per una Barcelona Inclusiva (2020) i el reconeixement de l'Ajuntament de Barcelona per la promoció del voluntariat (2014).

ECOM compta amb un voluntariat amb més de 5 anys de permanència i exemple de bones pràctiques d'inclusió amb un equip intergeneracional (de 18 a 89 anys), que inclou membres de 9 nacionalitats diferents, i amb un 50% de persones amb discapacitats reconegudes (físiques, orgàniques, sensorials, diagnòstics de salut mental, pluridiscapacitat).

Actualment, més de 100 entitats han estat formades, amb una taxa de satisfacció superior al 85%. D'aquestes, més de 15 han estat acompanyades durant tot el procés d'implementació del model de gestió inclusiva. La publicació d'una guia sobre la gestió del voluntariat inclusiu l'any 2023, basada en criteris d'accessibilitat universal, ha permès expandir el model i servir com a referència per altres organitzacions

Abast de l'experiència

Des d'ECOM, creiem que totes les persones han de tenir les oportunitats per participar plenament en la vida econòmica, social i política, en coherència amb la Convenció Internacional de les Persones amb Discapacitat i dels ODS

Les formacions impartides en més de sis comunitats autònomes garanteixen una àmplia difusió i impacte. Aquestes organitzacions provenen de diversos sectors: culturals, educatives, ambientals

i d'altres. Aquesta intersectorialitat crea oportunitats per sensibilitzar i promoure formes de voluntariat on tradicionalment no hi havia una representació significativa de persones amb discapacitat.

Per tal de seguir ampliant l'accés al model de gestió inclusiva, la web ecomlab.cat, on més de 1.000 persones han tingut accés a activitats, jocs i dinàmiques per donar a conèixer el valor de la diversitat i la discapacitat. A més, la guia en format físic, digital i Lectura Fàcil ha beneficiat a més de 1.000 persones usuàries, consolidant l'ús de les TIC en el tercer sector.

Persones implicades en l'experiència:

Treballadores: 1

Membres equips directius: 11

Ateses: 3275

Voluntàries: 37

Altres: 100 (Entitats)

Principals factors clau d'èxit

Els principals elements clau d'èxit es basen a situar les persones amb discapacitat i voluntàries al centre de l'organització i desenvolupament del programa. Aquestes persones són acompanyades per professionals amb formació especialitzada en diversitat i gestió del voluntariat, assegurant que les seves necessitats i expectatives siguin sempre la prioritat.

L'adopció d'un enfocament interseccional i d'un model ecològic social que reconeix la diversitat i complexitat de les experiències individuals enriqueix el programa i aporta un valor afegit significatiu. L'acompanyament continuat tant a les entitats com a les persones amb discapacitat interessades a fer voluntariat inclusiu ha aconseguit ampliar les oportunitats incrementant la seva participació en la vida comunitària i enriquint les dinàmiques de les entitats involucrades.

Aquest acompanyament és crucial per garantir que les experiències de voluntariat siguin positives i significatives, tant per a les persones amb discapacitat com per a les entitats participants. Les entitats reben suport per adaptar les seves pràctiques i entorns, assegurant que són accessibles i inclusivament per tothom consolidant un teixit social més fort i inclusiu.

Dificultats i reptes superats en el desenvolupament de la iniciativa

En el desenvolupament del programa InDRET, hem enfrontat diversos reptes que hem superat amb èxit. Un dels obstacles principals ha estat la resistència al canvi dins les organitzacions participants, especialment en la inclusió de persones amb discapacitat als programes de voluntariat. Moltes organitzacions tenien percepcions arrelades sobre la dificultat i el cost econòmic que podrien suposar les mesures d'accessibilitat. Per abordar-ho, hem implementat espais de compartició entre entitats dins de les formacions i també l'acompanyament durant tot el procés posant èmfasi en els beneficis de la gestió inclusiva del voluntariat i la importància de les mesures d'accessibilitat.

A més, hem hagut d'adaptar-nos a un entorn canviant i competitiu, on la captació i retenció del voluntariat és un desafiament constant. Hem desenvolupat un pla de formació, assegurant que les seves necessitats i interessos es reflectissin en les activitats proposades. Això ha millorat el seu compromís i el sentiment de pertinença.

Elements innovadors que aporta la iniciativa

Tal com s'especifica a l'apartat de necessitats, històricament, les persones amb discapacitat han estat relegades a rols secundaris en les accions de voluntariat i participació ciutadana. El nostre model de gestió no només integra de manera holística a les persones amb discapacitat en tot el procés de voluntariat, sinó que també actua com a catalitzador per a altres entitats i organitzacions. Mitjançant la difusió activa i la capacitat continuada, generem un efecte multiplicador de l'impacte obtingut, promocionant una societat més inclusiva i accessible.

Les formacions implementades no només eduquen, sinó que també promouen xarxes d'intercanvi de bones pràctiques i reforcen les col·laboracions entre entitats. Aquest enfocament millora l'eficàcia de les accions i capacita al voluntariat per ser agents de canvi actius dins les seves comunitats.

InDRET lidera en inclusió i diversitat, establint un precedent crucial per a la pràctica del voluntariat inclusiu.

La metodologia emprada segueix el model d'atenció centrada en la persona i de Vida Independent, posant en el centre a les persones amb discapacitat en l'organització i gestió del programa. Tot el programa segueix un enfocament interseccional i un model ecològic-social, des d'una perspectiva multidimensional i reconeixent la diversitat i complexitat de les persones. S'utilitzaran diferents metodologies basades en l'accessibilitat i el fàcil accés a la informació i comprensió, com ara focus groups, gamificació, entrevistes, mentoria i aprenentatge per competències.

Pel que fa a les activitats de sensibilització, es realitzen a diferents esdeveniments on tota la població general té accés i amplien el seu abast.

Factors que permeten la transferència i replicabilitat

La transferència i replicabilitat d'InDRET a altres organitzacions es fonamenta en diversos factors:

En primer lloc, les formacions en tot el territori espanyol proporcionen recursos teòrics i pràctics per implementar en els seus programes de voluntariat el model de gestió inclusiva del voluntariat.

Aquestes es duen a terme tant de manera presencial com en línia, de forma gratuïta i adreçades a qualsevol organització que vulgui implementar la gestió inclusiva en els seus equips de voluntariat. A més a més, perquè ho puguin implementar de forma efectiva també són acompanyades per persones expertes voluntàries i professionals durant tot el procés.

Durant l'any 2023, es va distribuir una guia pràctica d'ECOM de gestió inclusiva del voluntariat. Aquest recurs proporciona orientacions específiques per a la implementació de pràctiques inclusives, on poden replicar aquest model en altres àrees de treball, contribuint a la transformació social a gran escala.

També, per contribuir en la transformació social i l'enfortiment del teixit social inclusiu i accessible participem activament amb la Xarxa per una Ciutadania Activa i Compromesa (XCAC) la Federació Catalana del Voluntariat Social (FCVS) Torre Jussana, entre d'altres.